

ELŐSZÓ

Klebelsberg Kuno tevékenysége a modern korrall foglalkozó történészek mellett többnyire a kulturális és oktatási szakterületeken tevékenykedők számára ismert. Ezt a kört szélesítve könyvünkkel meg szeretnénk szólítani valamennyi a kulturális értékek megőrzése és ápolása iránt fogékony polgárt abban bízva, hogy kötetünk segítségével jobban megismerik majd a két világháború közötti magyar művelődéspolitikai alapjait megteremtő miniszter munkásságát.

Tanulmánygyűjteményünket tehát a tudomány és a hagyományok iránt érdeklődő közönségnek szánjuk, valamint az – elsősorban a szegedi – oktatásban résztvevőknek: középiskolás diákoknak és a Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak. Így reményeink szerint a napjainkban nevelkedő, tanuló, diplomát szerző új nemzedék is megismerkedhet a klebelsbergi életművel.

Hangot kell adnunk azonban hiányérzetünknek, amely abból adódik, hogy bár a közoktatásban résztvevő diákok, a magasabb szintű stúdiumokat folytató hallgatók és a szélesebb közvélemény is ismeri Klebelsberg Kuno művelődéspolitikájának bizonyos elemeit és rétegeit, a forrásokra és pozitív adatokra alapozott komplex kép hiányzik.

Éppen ezért ezzel a kötetrel a reális és alapkutatások mentén született megállapításokra épülő Klebelsberg-kép kialakuláshoz szeretnénk hozzájárulni. Tesszük mindezt abban a reményben, hogy a könyvben szereplő tanulmányok nemcsak a szűkebb szakmai körök, de a nagyközönség számára is érdekesek, s eredményeiből kiindulva sokan alkotják meg saját véleményüket a kultuszminiszter életéről, munkásságáról, koráról.

Fontosnak tartjuk Klebelsberg életművének, elméleti és gyakorlati alkotásainak és eredményeinek további feltárását, elemzését, s szélesebb körben való megismertetését, rámutatva az életrajz esetleges földolgozatlan fehér foltjaira és teret adva új szempontrendszerek és forráscsoportok bevonására a Klebelsberg-kutatásba. Könyvünk célja, hogy a két világháború közötti társadalomtörténettel, politikai tendenciákkal és kulturális élettel foglalkozó szakemberek megoszthassák új kutatási eredményeiket egymással és a nagyközönséggel.

Kötetünk első írásában T. Kiss Tamás ismerteti Klebelsberg Kuno életrajzát és vázlatosan bemutatja életművét. Sipos József a művelődéspolitikus gróf politikai pályájának egy kevésbé ismert szakaszát tárja elénk tanulmányában, amelynek témája Klebelsberg rövid belügyminisztersége. Kudlacsek Zsigmond Huszti József professzor kutatásai alapján mutatja ki Klebelsberg Kuno munkásságának jellegzetességeit. A tanulmánygyűjtemény következő három dolgozata – Gyulay Endre, Kiss Róbert Károly és Koncz Sándor munkája – a klebelsbergi oktatáspolitikai szimbólumának számító népiskolai rendszerről ad képet.

Ujváry Gábor Klebelsberg Kuno kulturális külpolitikájáról fogalmazza meg gondolatait. Minker Emil, Jancsák Csaba, valamint jelen sorok írója a szegedi egyetem 1920-1930-as évekbeli történetéhez közöl adalékokat. T. Kiss Tamás szaktanulmányában a kultuszminiszter egyházpolitikai törekvéseit elemzi. Hencz Péter és Haág Zalán István írásaiból Klebelsberg betegsége, halála és temetése, illetve életműve első hivatalos értékelésének főbb mozzanatait ismerhetjük meg. Bogoly József Ágoston a kötetet záró esszéjével a kultúratudomány módszertanával végzett kutatásaiba enged bepillantást.

A legnagyobb álmú magyar kultuszminiszter – ahogyan Ravasz László református püspök nevezte Klebelsberg Kunot – korát és munkásságát bemutató tanulmánygyűjteményünkben különböző forráscsoportok alapján, eltérő kutatói módszertannal és szemlélettel készített dolgozatokat adunk közre abban a reményben, hogy a könyvben szereplő írások és újonnan föltárt adatok tovább pontosítják a huszadik századi magyar történelem egyik legjelentősebb kultúrpolitikusáról alkotott képünket.

Miklós Péter